

6. ULUSLARARASI COĞRAFYA EĞİTİMİ KONGRESİ (UCEK-6)

SONUÇ BİLDİRGESİ

“Afet Gelmeden Önceki En Büyük Sığınağımız Aldığımız Eğitimdir”

Coğrafya Eğitimi olarak, afetlerin etkilerini en aza indirmek ve afetlere karşı dirençli bir Türkiye inşa edebilmek adına afet risklerini azaltma eğitiminin önemini vurgulamak için bu bildirgeyi kaleme alıyoruz.

NEDEN AFET RİSKLERİNİ AZALTMA EĞİTİMİ?

Afetler, ne zaman gerçekleşeceği kestirilemeyen olaylar olsa da aldığımız eğitim sayesinde bu olayların etkilerini azaltabiliriz. Japonya başta olmak üzere bunu başarmış birçok ülke vardır. Afet risklerini azaltma eğitimi, herkes için gerekli olmasına rağmen ne yazık ki çok az kimsenin “yapılacaklar” listesinde. Çünkü “herkes için” olan bir şeyin bizim de başımıza gelebilecek olma ihtimalini düşünmek bile istemeyiz.

Coğrafya Eğitimi olarak, erken yaş gruplarından itibaren toplumun tüm fertlerini kapsayan çok boyutlu bir afet risklerini azaltma eğitimi stratejisi ile toplumsal direncimizin daha kolay ve kalıcı şekilde artırılmasının “en az maliyetle” mümkün olabileceğine önemle vurgu yapmak istiyoruz.

TÜRKİYE’NİN AFETLERDEKİ ÖZEL DURUMU

Türkiye, coğrafi konumu nedeniyle çeşitli **doğal ve beşerî kaynaklı afetler bakımından yüksek risk taşıyan** bir ülkedir. Deprem, sel, heyelan, orman yangınları ve kuraklık gibi afetler, ülkemizin her bölgesini farklı düzeylerde tehdit etmektedir. Bu konu can kaybı, ekonomik, sosyal, psikolojik kayıplar açısından bir Milli Güvenlik meselesidir.

Bu nedenle **Coğrafya Eğitimi** olarak, afet eğitiminde milletimizin her kesimine yönelik bilinçlendirme ve eğitim çalışmalarının, milli güvenliğimizin ve sürdürülebilir kalkınmamızın *en az maliyetli, en kolay, en ideal, en sağlam ve en etkili yolu olduğunu* bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

Afet gelmeden önceki en büyük sığınağımızın eğitim olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, 6 Şubat 2023 depremlerinden sonra “**Tüm Yönleriyle Afetler ve Afet Eğitimi**” temasıyla düzenlenen ilk bilimsel kongre olan ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ ile İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Doç. Dr. Murat Mücahit YENTÜR’ün kongre başkanlıklarını yaptığı 19-22 Eylül 2024 tarihlerindeki 6. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK-6) boyunca ele alınan konulardan hareketle Türkiye’nin bu konudaki güçlü yönleri ile gelişmeye açık yönlerine aşağıda vurgu yapılmaktadır.

TÜRKİYE’NİN AFET EĞİTİMİNDE GÜÇLÜ YANLARI

Afet ve Acil Durum Yönetimi Kurumları: Türkiye, yakın yıllarda yaptığı değişikliklerle afetler konusunu farklı kurumların bireysel sorumluluğunun yanında merkezi olarak AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) gibi ulusal çapta güçlü bir kurum altında toplamıştır. AFAD, afet öncesi, sırası ve sonrasında koordinasyon sağlayarak milletimizin bilinçlenmesi ve afetlere karşı hazırlıklı olmasında merkezi bir rol üstlenmiştir.

Kriz Anında Toplumsal Dayanışma: Türkiye’de toplumsal dayanışma kültürü oldukça güçlüdür. Afet anında insanlar ve sivil toplum kuruluşları, yardım ve destek için kolayca organize olabilmektedir. Bu kültür, insanların afet sonrası iyileşme süreçlerinde destek alabilmelerini ve toplumumuzun bir arada hareket etmesini sağlamaktadır.

Kamu Spotları ve Bilgilendirme Kampanyaları: Türkiye’de devlet ve sivil toplum kuruluşları, medya aracılığıyla afetler konusunda yapılan kamu spotları ve bilgilendirme kampanyaları halkın afetler konusunda farkındalığını artırmaya hizmet etmekte ve eğitimde sürekliliği desteklemektedir.

Okullardaki Öğretim Programlarında Afetlerin Ağırlık Kazanması: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde afetler ve afet eğitimi önceki programlara göre daha belirgin şekilde entegre edilmeye başlanmış ve özellikle ilköğretim düzeyinden itibaren öğrencilere temel afet bilgisi kazandırılması amaçlanmıştır.

Teknolojik Altyapının Güçlenmesi: Farklı afet türleri için erken uyarı sistemleri, deprem izleme teknolojileri ve afet sonrasında iletişim kanallarının hızlı bir şekilde kurulması gibi teknolojik yatırımlar, Türkiye'nin afetlere daha hazırlıklı olma kapasitesini artırmaktadır.

TÜRKİYE'NİN AFET EĞİTİMİNDE GELİŞMEYE AÇIK YANLARI

Afet Eğitiminin Yaygınlaştırılması ve Farklılaştırılması

Afet eğitimi kapsamındaki uygulamalı çalışmalar kırsal bölgelerde yaşayan halka yeterince ulaştırılmamaktadır. Yine özel gereksinimi olan ve engelli bireyler ile onların bakımıyla ilgilenen görevlilerin de afet eğitiminin bu yöndeki içeriğine oldukça ihtiyacı vardır. Aileler ile toplumun diğer paydaşlarına da afet eğitiminin sistematik şekilde verilmesi planlanmalıdır. AFAD eğitimlerinin coğrafya öğretmenleri ile daha yoğun işbirliği yapılarak yürütülmesi beklenmektedir.

Afetlere Dirençli Binalar

Türkiye'nin karşı karşıya olduğu deprem ve çeşitli afet risklerine karşı yapı güvenliğinin sağlanmasında eski binaların güçlendirilmesi, kentsel dönüşüm projelerinin hızlandırılması ve yapı denetim sisteminin yeniden düzenlenmesi, afet risklerini azaltma ve afet anında güvenliğin sağlanması açısından son derece acildir.

Coğrafya Eğitimi ve Uygulamaların Önemi

Afet risklerini azaltma eğitimi ve afetlerle başa çıkma yöntemleri erken yaş gruplarından itibaren öğretim programlarında yer almakta ve güncellenmektedir. Ancak bu eğitimlerin etkili sonuç verebilmesi için öğrencilerin yaşadıkları bölgelerde daha çok risk taşıyan afet türleri ön plana çıkarılarak yapılacak uygulamalı eğitimler, arazi uygulamaları ve tatbikatlar ile gerçekçi senaryolar, öğrenciler başta olmak üzere halkın afetlere hazırlıklı olmasını sağlayacaktır. Okullardaki coğrafya dersleri ve bu dersin uygulama boyutu, arazi çalışmalarıyla daha çok desteklenmeli ve bu yolla afet eğitiminin uygulama boyutu desteklenmelidir. Okullarda, iş yerlerinde ve mahallelerde düzenli olarak afet tatbikatları yapılmalı ve gerçekçi senaryolarla halkın afet anındaki hareketleri uygulamalı olarak pekiştirilmelidir.

Afet Sonrası Psikososyal Destek

Afetler sonrasında yaşanan travmalar, çoğu durumda vücudun fiziksel zarar görmesi kadar önemli olabilir. Ancak, Türkiye'de afet sonrası psikososyal destek hizmetleri henüz yeterli hedef kitlelere ulaşamamıştır.

Yerel Yönetimlerin Afet Hazırlığı

Türkiye'de yerel yönetimlerin afet hazırlığı konusunda kapasitelerinin daha fazla geliştirilmesi beklenmektedir. Belediyeler, afet risklerine karşı planlama ve eğitim konusunda daha aktif olmalıdır. Her bölgeye özgü afet planları hazırlanmalı, halkın bu planlar hakkında sürekli olarak bilgi sahibi olması sağlanmalı ve bunları güncel tutuma yolları bulunmalıdır. Bu çalışmaların planlanmasında doğa ve insan etkileşiminin bütüncül bir perspektiften analiz edilmesi önem arz etmektedir. Bu noktada coğrafya eğitimcileri ve coğrafyacıardan ilmi anlamda destek alınmalıdır.

6. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK-6) Adına
Coğrafya Eğitimcileri tarafından kaleme alınmıştır.

22 Eylül 2024
İstanbul-Türkiye